

"Сепаратисти воде Босну и Херцеговину у катастрофу. Међународна заједница то мора зауставити. У БиХ Европска унија сада брани своје вредности", сматра у колумни за ДВ бивши високи представник Кристијан Шварц-Шилинг.

У ово доба прошле године обележена је 25. годишњица Дејтонског мировног споразума, којим је окончан страхан рат у БиХ. Данас је ситуација обрнута: БиХ је пред новим ратом ако се настави неодговорна „аппеасемент-политика“ (оп. ред.: политика попуштања, суздржавања и смиривања ситуације по сваку цену).

Тада је међународна заједница, пре свега САД, зауставила рат у којем је самопроглашена Република Српска (РС) починила геноцид у Сребреници. Високи представник у одласку, Аустријанац Валентин Инцко је крајем јула донео измене кривичног закона, којима се санкционише негирање геноцида у Сребреници и величање ратних злочинаца.

Деловањем Милорада Додика, српског члана Председништва БиХ, овај закон је одмах наишао на одбијање али и на незаконите радње у РС. Босански Срби су се повукли из државних институција БиХ и тражили да се повуче тзв. Инцков закон. Тиме они блокирају и уцењују државу БиХ. У суштини, то није ништа друго до државни удар.

Спирала сецесије

Челници босанских Срба јавно вређају и игноришу новог високог представника у БиХ, Немца Кристијана Шмита – од његовог доласка на ову функцију. Притом добијају подршку Русије и Кине, које ионако желе да укину функцију високог представника (ОХР), највишу инстанцу Дејтонског споразума за цивилну имплементацију мира.

Спирала одвајања РС, односно притисак и уцена коју Додик својим дјеловањем врши на државу БиХ, представља највећу претњу до сада.

Парламент РС незаконито је одбацио две одлуке Уставног суда БиХ о државној имовини. Додик већ неколико седмица прети издвајањем РС из заједничких Оружаних снага БиХ, правосуђа и пореских институција и тако је жели направити де фацто независном. Одлука о томе бит ће донесена у Парламенту Републике Српске 10. децембра. Додика не занима што се тиме крши Дејтонски мировни споразум и Устав БиХ.

Од великосрпског плана се никада није одустало

Овим је свима јасно да је пређена црвена линија а реч рат почела је да кружи иузима све више маха. Међународна заједница би одмах морала увести оштре санкције Додику, али она то не чини. Додик са својом етнонационалистичком идеологијом може несметано уништити државу БиХ.

Регион западног Балкана са све дрскијим Додиком, којем подршку из позадине даје председник Србије Александар Вучић, у последњих десет година постао је пинг-понг лоптица у игри великих сила. Недавно је у интервјуу за Гуардиан (29. новембра 2021.)

Додик јасно рекао да ужива подршку Русије и Кине.

На тај начин је отворено речено да план стварања Велике Србије, који је деведесетих година резултирао са 2,5 милиона избеглица и убиством 100.000 људи, и даље живи и да је присутнији него икада раније. Поново постаје јасно да националистичке владе Хрватске и Србије никада нису у потпуности одустале од поделе Босне и Херцеговине. Ови циљеви се тренутно поново активно форсирају.

Неслагане у погледу санкција

Са ужасом видим себе како се враћам у деведесете, када је међународна заједница, ништа не предузимајући, дуго гледала како се примиче ужасни рат. А шта међународна заједница ради данас?

Знамо да се БиХ од 2006. удаљава од демократског пута и да за то велику одговорност сноси међународна заједница. Санкције, попут оних које су Додику увеле САД, немају ефекта ако ЕУ, која такође има све механизме за увођење санкција, не направи исти искорак. Да би се то десило потребно је одобрење најмање 15 од 27 земаља ЕУ. У перспективи се мора размишљати о оштријем курсу, предложио је немачки шеф дипломатије Хаико Мас на последњој конференцији министара спољних послова ЕУ 15. новембра у Бриселу и додао: „Санкције треба да погоде оне који доводе у питање државне структуре и који користе мржњу како би хушкали људе једне на друге“. (ТАЗ 17.11.2021.)

Погрешно схватање апаеасемент-политике

Али, око санкција ЕУ против Додика није се могао постићи договор. Немачка је била за, Мађарска против. Таква апаеасемент-политика која се годинама води према БиХ, не доноси ништа добро овој држави. Напротив!

Најбољи пример за то су разговори о реформи Изборног закона које тренутно воде специјални изасланик САД за реформу изборног закона у Босни и Херцеговини Метју

Палмер и Ангелина Ајхорст из Европске службе за спољне послове, који се већ трећи пут одржавају у БиХ.

И једни и други на врло нетранспарентан начин и под притиском покушавају да спроведу реформу Изборног закона у БиХ. Зашто то покушавају сада, када је земља у најгорој кризи од завршетка рата, потпуно је несхватљиво и не улива поверење. Уместо санкција онима који блокирају рад институција и прете држави, тражи се начин да се угоди екстремистима.

У позадини план поделе?

Попут многих грађана БиХ али и истакнутих подносиоца тужби Јакоба Финција и Азре Зорнић, који од 2009. и 2014. чекају спровђење пресуда Европског суда за људска права у Стразбуру, и ја верујем да се избори 2022. као и сви досадашњи избори, могу одржати према постојећем Изборном закону. Тада се, без притисака, транспарентно и уз учешће свих делова друштва, мора променити дискриминаторни Устав БиХ, чиме се стварају претпоставке за реформу Изборног закона. Никако обрнуто.

Сада је много важније отклонити опасност од разних покушаја поделе БиХ.

Најважнији задатак у овом моменту је стабилизovati државу, али никако одустајањем од демократских вредности. Реформа Изборног закона која би довела до још дубљих етничких подела, још више би угрозила стабилност земље.

Чини се да циљ међународне заједнице нису никакве суштинске промене, које би могле послужити као основа за даљи развој БиХ, већ да је у позадини агенда односно план поделе земље. Стога није ни чудо што Палмер и Ајхорст сада добијају бројне критике због сарадње с босанским Хрватима из националистичке странке ХДЗ. Јер ХДЗ заступа предлоге Изборног закона по етничким критеријумима и тиме само доприноси већој дискриминацији с циљем даље поделе и на крају окончањем постојања Босне и Херцеговине.

Покушај анулирања „Инцковог закона“ у Парламенту БиХ

То потврђује и изгласавање у Парламенту БиХ 29. новембра 2021. Посланици из РС су први пут од јула 2021. дошли на седницу Парламента БиХ и заједно са посланицима ХДЗ покушали поништити Инцков закон, којим се кажњава негирање геноцида. Чињеница да овим босански Срби и босански Хрвати негирају геноцид над Бошњацима и да осуђени ратни злочинци и даље славе 26 година након завршетка рата је знак упозорења да свих ових година није учињен ниједан корак напред у имплементацији вредности и принципа ЕУ. Запањује чињеница да Хрватска, као чланица ЕУ, то подржава.

Само међународна заједница сада може окончати ову катастрофу и зауставити оне који нападају уставни поредак државе БиХ. Европске вредности и људска права данас се бране у БиХ у име целе Европске уније. Ако нам то у БиХ не успе, неизвесна ће бити и демократска будућност ЕУ.

Не смемо затварати очи пред уценама, нити дозволити двоструке стандарде када су у питању људска права – морамо заузети јасну позицију у складу са нашим вредностима. Зато позивам међународну заједницу – ЕУ, Велику Британију и САД – а посебно Немачку да делују и да хитно зауставе катастрофу у коју срља Босна о Херцеговина!

Проф. др. Кристијан Шварц-Шлинг (91) је од 1.02.2006 до 30.06.2007 обављао дужност високог представника у БиХ. Од 1982. до 1992. овај члан ЦДУ је био немачки министар за пошту и телекомуникације у кабинету Хелмута Кола. 1992. је поднео оставку у знак протеста због става немачке владе према рату у БиХ.

(Дојче веле-Нова.рс)